

dr hab. inż. prof. AWL Konrad DOBIJA
Akademia Wojsk Lądowych we Wrocławiu
Wydział Wojskowy

Wrocław, 15.06.2023 r.

RECENZJA

**osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego
i organizacyjnego dr. Rafała KOPCIA w związku z jego wnioskiem o nadanie
stopnia doktora habilitowanego**

Podstawa formalna recenzji

Niniejsza recenzja wykonana została na podstawie uchwały nr RDNoB/6/2023 Rady Dyscypliny Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z dnia 04 kwietnia 2023 r.- powołującej Komisję Habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego Panu dr. Rafałowi KOPCIOWI oraz w oparciu o przepisy Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2020 poz. 85 z późn. zm.).

Sylwetka Habilitanta

Pan dr Rafał KOPEĆ w 2002 roku uzyskał dyplom licencjata, a następnie w 2004 roku dyplom magistra politologii na Wydziale Humanistycznym Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W 2012 roku ukończył kwalifikacyjne studia podyplomowe w zakresie pedagogiki na Wydziale Pedagogicznym tejże uczelni. Stopień doktora w dziedzinie *nauk humanistycznych* w dyscyplinie *nauki o polityce* uzyskał w 2013 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie na podstawie rozprawy doktorskiej: „*Broń masowego rażenia w polityce międzynarodowej po rozpadzie bipolarnego podziału świata*”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Andrzej ŻEBROWSKI. Pan dr Rafał KOPEĆ w latach 2010-2013 był asystentem

w Katedrze Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Od 2013 roku karierę nauczyciela kontynuował jako adiunkt, a w latach 2017-2018 był kierownikiem Katedry Konfliktów Zbrojnych i Społecznych. Prócz działalności naukowej i dydaktycznej na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, prowadził także zajęcia dydaktyczne na Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej. Jego szerokie obszary zainteresowań badawczych obejmują analizę operacji i strategii wojennych, szczególnie w obszarze użycia broni nuklearnej, nowych technik wojskowych oraz sposobów prowadzenia współczesnych konfliktów zbrojnych. Prace naukowe Pana dr. Rafała KOPCIA cechuje interdyscyplinarne podejście, w którym próbuje wskazać relacje między najnowszymi technologiami militarnymi a możliwością ich wykorzystania do kreowania bezpieczeństwa w obszarze międzynarodowym.

W dokumentacji przedstawionej do oceny nie ma informacji, aby kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Należy zatem sądzić, że jest to pierwsze podejście kandydata do zdobycia tego stopnia naukowego.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Jako dzieło stanowiące osiągnięcie naukowe Habilitant wskazał monografię „*Militaryzacja przestrzeni kosmicznej w ujęciu bezpieczeństwa międzynarodowego*”. Zostało ono wydane w 2022 roku, a jej recenzentami wydawniczymi byli: prof. dr hab. Krzysztof KUBIAK z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz dr hab. Marek CZAJKOWSKI, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Należy podkreślić, że Habilitant podjął się niezmiernie aktualnego problemu, który jednocześnie w kontekście bezpieczeństwa międzynarodowego budzi wiele kontrowersji i wyzwań. Przedmiotem badań jest bowiem *militaryzacja kosmosu* rozumiana jako wykorzystanie przestrzeni kosmicznej do celów militarnych. Zwolennicy militarnej obecności w kosmosie wierzą, że jest ona konieczna dla ochrony interesów narodowych, zaś przeciwnicy obawiają się, że militaryzacja przestrzeni kosmicznej doprowadzi do eskalacji napięć międzynarodowych i kolejnego wyścigu zbrojeń. Habilitant w swojej publikacji próbuje odpowiedzieć na nurtujące pytania: w którą stronę zmierza proces militaryzacji kosmosu oraz w którym jego miejscu się znajdujemy. Jednocześnie swoje

rozważania sprowadza do tezy, że militaryzacja kosmosu jest nieuchronna i może mieć ona charakter bierny lub czynny. Bierny, w którym wykorzystywane technologie kosmiczne będą służyły jedynie do wzmocnienia zdolności obronnych państw lub czynny, w którym zakłada się wykorzystanie kosmosu do prowadzenia operacji militarnych. Autor zastanawia się czy już przekroczyliśmy granicę tych dwóch zasadniczych sposobów militaryzacji i jaki jest rzeczywisty charakter militaryzacji kosmosu.

Monografia została opracowana w klasycznym układzie i zawiera: wstęp, cztery rozdziały merytoryczne, wnioski końcowe, suplementy i bibliografię. Rezultaty badań zawarte zostały na 527 stronach, co czyni ją obszernym kompendium wiedzy z zakresu historii podboju kosmosu i sposobów wykorzystania przestrzeni kosmicznej do celów militarnych. Struktura monografii jest poprawna, dla jej pełnego obrazu brakuje tylko wykazu rysunków i tabel. Wartościowym elementem są podsumowania po każdym z rozdziałów i suplementy pozwalające na zrozumienie zawiłych aspektów techniki kosmicznej.

We wstępie ukazana została sytuacja problemowa dotycząca historycznych aspektów militaryzacji kosmosu, jego stanu obecnego i wpływu na kształt relacji bezpieczeństwa międzynarodowego. Autor dokonuje tej oceny w oparciu o uwarunkowania: środowiskowe, techniczne, prawne i kulturowe. Pozwala to mu wyłonić przedmiot badań, opisać trudności i możliwe ograniczenia w jego badaniu, a następnie sformułować hipotezę badawczą. O ile ciąg postępowania badawczego jest jak najbardziej poprawny, o tyle pewne zastrzeżenia budzi postawiona hipoteza składająca się z dwóch części, odnoszących się odpowiednio do dwóch przeciwstawnych sposobów militaryzacji kosmosu: militaryzacji biernej oraz militaryzacji czynnej. Należy zwrócić uwagę, że ten dualny charakter hipotezy porządkującej strukturę pracy sam w sobie nie jest nowym rozwiązaniem stosowanym w pracach badawczych, niemniej jednak w tym przypadku stanowi pewnego rodzaju wzajemne wykluczenie swoich wewnętrznych części. Niejasnym jest bowiem moment, w którym po weryfikacji pierwszej części hipotezy jako pozytywnej autor przystąpi do dalszych badań, mając wiedzę, że druga część niejako została już zweryfikowana w badaniu tej pierwszej. Prawdopodobnie mając tego świadomość Autor próbuje

nadać hipotezie charakter „polemiki” z góry zakładając, że weryfikacja będzie niedookreślona i da niejednoznaczny obraz rzeczywistości, co pozwoli mu przejść do kolejnej części hipotezy. Tę niejednoznaczność wyraża między innymi w definiowaniu stanu „sanktuarium”, stanu, w którym operacyjna broń kosmiczna nie występuje w „ilościach strategicznie istotnych” (s. 21), nie dookreślając co rozumie przez „próg strategicznej istotności” i jaką ilość broni może on stanowić. Nawet pojedyncze użycie broni antysatelitarnej i wyeliminowanie jednego satelity może mieć strategiczne znaczenie dla prowadzenia dalszych operacji militarnych. Czy w związku z tym samo pojawienie się i funkcjonowanie broni kosmicznej, nawet w niewielkich ilościach, nie powinno być uznane za formę czynnej militaryzacji?

We wstępie Autor przedstawił także stan literatury przedmiotu i jak słusznie zauważył „literatura poruszanego przedmiotu jest stosunkowo rozległa (...)”, to jednak „w polskiej literaturze przedmiotu pozycje te są stosunkowo rzadkie” (s. 24). Niemniej jednak zastanawia fakt, że w zebranej analizie dzieł Habilitant nie uwzględnił monografii Radosława BIELAWSKIEGO i Małgorzaty POLKOWSKIEJ z Akademii Sztuki Wojennej pt. „Organisational, military and legal aspects of space security”, wydanej w 2020 roku i bezpośrednio wpisującej się problematykę militaryzacji kosmosu oraz aspektów prawnych tego przedsięwzięcia.

Na stronie 27 Habilitant przedstawił podrozdział zat. „Proces badawczy”, nie opisując tego procesu, lecz wskazując instytucje, w których prowadził badania, miejsca stażu i realizacji programów badawczych w oderwaniu od przyjętej i przedstawionej w rozdziale pierwszym metodologii prowadzonych badań. Natomiast proces badawczy i wynikającą z niego strukturę pracy opisał na stronie 23. Ta niekonsekwencja w nazwaniu podrozdziału i rozrzucenie wiedzy w pierwszym odczuciu nastrocza pewnych trudności w ocenie dzieła pod względem metodologicznym.

W rozdziale pierwszym Habilitant właściwie umiejscowił przedmiot badań, którym jest *militaryzacja kosmosu* przypisując go do nauk o bezpieczeństwie. Na potwierdzenie swoich dociekań naukowych przytoczył słowa S. Kozieja, który wyraża pogląd, że: „w ramach wojskowej odnogi nauk o bezpieczeństwie pojawiać się będą zagadnienia z obszaru sztuki wojennej rozumianej jako teoria i praktyka zbrojnych działań wojennych” (s. 31), natomiast działania militarne w kosmosie

realizowane są na wszystkich szczeblach sztuki wojennej. Jednocześnie autor wskazał, że perspektywa zagadnień odnoszących się do bezpieczeństwa międzynarodowego, którą przyjął przy badaniu militaryzacji kosmosu jest *„o tyle trudna, że w pewnym stopniu wymusza wzięcie pod uwagę metodologii oraz dorobku innych dyscyplin i subdyscyplin naukowych”* (s. 33), co powoduje, że pewien zakres interdyscyplinarności jest wpisany w samą istotę nauk o bezpieczeństwie. W tym względzie Habilitant scharakteryzował także główne spojrzenia badawcze w ramach bezpieczeństwa międzynarodowego przez paradygmaty stosunków międzynarodowych, które mogą być oparte na realizmie, liberalizmie bądź konstruktywizmie. To wieloparadygmatyczne podejście z przewagą liberalizmu, powoduje, że choć Autor nie odrzucił pozostałych paradygmatów, to wskazał jednak, że w rozwoju militaryzacji kosmosu dominować będzie postawa skupiona na materialnych uwarunkowaniach, pozwalająca traktować interesy poszczególnych państw jako element nadrzędny. Należy zauważyć, że zaprezentowane przez Habilitanta podejście do problematyki militarnego podboju kosmosu z perspektywy różnych dyscyplin naukowych, wydaje się być szczególnie interesujące i wyraźnie wyróżnia się na tle innych ujęć naukowych.

Dokonując oceny metodologii badań zastosowanej w pracy (s. 37) można stwierdzić, że Habilitant w pełni posiadał zdolności posługiwania się metodami badawczymi i ich logicznym wykorzystaniem w przyjętym procesie badawczym. W celu określenia zakresu pojęciowego Habilitant posłużył się abstrahowaniem, natomiast dla wyróżnienia poszczególnych sposobów tendencji militaryzacji kosmosu analizą czynnikową i analizą systemową, traktując każdy element jako złożony system pozostający w relacji z innymi elementami. Powyższe analizy pozwoliły Autorowi na budowanie teorii i modeli dotyczących określonych zjawisk empirycznych w przestrzeni kosmicznej. W końcowym etapie badań autor posłużył się analizą dyskursywną w celu opisanie i lepszego zrozumienia mechanizmów rządzących komunikacją strategiczną pomiędzy podmiotami bezpieczeństwa narodowego, a także metodą prognostyczną, która stała się próbą wskazania trendów w militaryzacji kosmosu. Można więc uznać, że przyjęte postępowanie badawcze finalnie pozwoliło Autorowi na opracowanie modeli przyszłych procesów.

Jako znaczący wkład w naukę można uznać podjęcie przez Habilitanta próby doprecyzowania istniejącej definicji militaryzacji kosmosu z perspektywy dwóch zasadniczych kryteriów: przestrzeni, w obrębie której ona przebiega i podmiotu ją realizującego (s. 62). Ponadto dokonania podziału militaryzacji na bierną (realizowaną dla celów pasywnych i niedestrukcyjnych) oraz czynną (wiązącą się z umieszczeniem broni w przestrzeni kosmicznej). Te rozróżnienie i zdefiniowanie sposobów militaryzacji kosmosu było szczególnie istotne z perspektywy przyjętej hipotezy porządkującej dzieło. Autor dostrzegł także potrzebę dalszego usystematyzowania i sformułowania pojęć pokrewnych, takich jak: broń kosmiczna, czy też pole bitwy. Można więc stwierdzić, że Habilitant dogłębnie doprecyzował i zdefiniował język problemu, tak aby był on w dalszej części dzieła zrozumiały i jednolicie postrzegany. Świadczy to o jego usystematyzowanym i dojrzałym warsztacie badawczym.

W rozdziale drugim Habilitant zaprezentował uwarunkowania, które tworzą ramy działalności w kosmosie, obejmują one uwarunkowania: techniczne, prawne, kulturowe i środowiskowe. Jest to obszerny materiał, mający wręcz charakter podręcznikowy, odnoszący się do syntezy zaistniałej wiedzy, jednakże rozbudowanie o ten rozdział monografii w odczuciu Autora miało merytoryczne i metodologiczne uzasadnienie. Pozwalało bowiem na zrozumienie mało znanych aspektów z dziedziny kosmosu i podróży kosmicznych, które jest istotne z perspektywy zagadnień podejmowanych w kolejnych rozdziałach monografii. Druga przyczyna leżała w ambicjach Autora, by dzieło to miało również funkcję swoistego kompendium wiedzy obejmującego całokształt przedmiotu badań, jednocześnie prezentowanego na tyle syntetycznie, aby uchwycić meritum badanego problemu. Uważam, że zamysł ten udało się w pełni osiągnąć i jako recenzent jestem pod dużym wrażeniem zastosowania takiego rozwiązania.

Historyczne ujęcie militaryzacji kosmosu zostało zaprezentowane **w rozdziale trzecim** i obejmowało ono okres od początków ery kosmicznej do chwili obecnej. Autor wskazał kluczowe wydarzenia i procesy ewolucji tego zjawiska. Rozdział ten, zgodnie z przyjętym tokiem procesu badawczego miał także pozwolić na zweryfikowanie pierwszej części hipotezy, czyli określenia statusu kosmosu jako „sanktuarium”

ograniczonego do militaryzacji biernej. Trudno jednak ocenić czy wysiłki autora udowodniły pierwszą część tak sformułowanej hipotezy, gdyż jak wskazał: „*należy zauważyć, że postrzeganie dotychczasowego przebiegu militaryzacji kosmosu jako ograniczonego do militaryzacji biernej jest uproszczeniem. (...) Systemy antysatelitarne nie tylko były rozwijane, lecz także zostały wdrożone do służby operacyjnej. Towarzyszył im rozwój doktryn kosmosu jako pola walki, zwłaszcza po opracowaniu nienuklearnych systemów zwalczania satelitów*” by w następnym zdaniu sformułować tezę: „*Należy jednak zaznaczyć, że nie nastąpiło zdecydowane przekroczenie progu militaryzacji czynnej, rozumiane jako operacyjne rozmieszczenie broni antysatelitarnej w ilościach strategicznie istotnych*” (s. 338). Trudno zatem stwierdzić czy dotychczasowa militarna infrastruktura satelitarna była bezpieczna, czy też narażona na wrogie oddziaływanie strony przeciwnej. Wskazane już na wstępie niedookreślenie hipotezy i brak mierzalnych wskaźników, w tym „*ilości strategicznie istotnych*” broni kosmicznej, nie do końca pozwala nam stwierdzić, w jakim stopniu została zweryfikowana pierwsza część hipotezy. Tworzy to niejednoznaczny obraz rzeczywistości, który pozostaje jedynie w sferze domysłów.

Rozdział czwarty zgodnie z zamiarem Autora miał stanowić odpowiedź na drugą część hipotezy i wskazywać potencjalne kierunki dalszego rozwoju militaryzacji kosmosu. Zasadniczym celem, jak sprecyzował w autoreferacie Habilitant było znalezienie odpowiedzi na pytanie: „*czy w świetle wskazanych zjawisk uprawniona jest teza o nieuchronności transformacji kosmosu w pole bitwy, a tym samym wzbogaceniu militaryzacji kosmosu o komponent militaryzacji czynnej*”. Odnosząc się do tego problemu Autor w poszczególnych podrozdziałach przedstawił flagowe programy głównych mocarstw kosmicznych, czy też perspektywy rozwoju broni kosmicznej, jednak w końcowej ocenie weryfikacji hipotezy pozostawił nas samych pisząc: „*rozwój procesów noszących znamiona militaryzacji czynnej niewątpliwie postępuje, lecz jego dynamika nie upoważnia nas do twierdzeń o wyścigu zbrojeń obejmującym ten wycinek militaryzacji. Zjawisko jest znacznie szersze i wielowątkowe*” (s. 463). Uważam zatem, że w przypadku, gdy nie można jednoznacznie potwierdzić ani obalić hipotezy, warto ją konstruować w taki sposób, który umożliwi jak najbardziej wiarygodne testowanie. Innymi słowy, należy formułować hipotezy w sposób mierzalny, oparty na dostępnych danych oraz metodach badawczych. Pozwoli to na

przeprowadzenie analizy, ocenę dowodów i wyciągnięcie wniosków na podstawie dostępnych informacji.

Na wyróżnienie natomiast zasługuje fakt, że w rozdziale czwartym Autor zawarł analizę amerykańskiej debaty na temat militaryzacji przestrzeni kosmicznej i jej przyszłości. Ujęcie to stanowi niewątpliwie wartość dodaną do już bardzo obszernego materiału faktograficznego.

Reasumując stwierdzam, że przedstawiona do oceny monografia „*Militaryzacja przestrzeni kosmicznej w ujęciu bezpieczeństwa międzynarodowego*”, mimo dostrzeżonych niedoskonałości stanowi dojrzałą publikację naukową. Przyjęty przez Habilitanta układ treści ocenianej monografii jest spójny i tworzy logiczny ciąg myślowy. Nie budzi także zastrzeżeń forma edytorska monografii, tj. przejrzystość tekstu, ekspozycja wybranych fragmentów i grafika. Za istotny wkład do nauk o bezpieczeństwie można uznać całościowe, dotąd niespotykane w literaturze polskiej ujęcie problematyki militaryzacji kosmosu przez pryzmat bezpieczeństwa światowego oraz uwarunkowań (technicznych, prawnych, kulturowych i środowiskowych), które tworzą ramy działalności w kosmosie. Na uwagę zasługuje również doprecyzowanie dotychczasowych definicji i typologii odnoszących się do kwestii militaryzacji kosmosu, a także wskazanie nowych i przyszłych zjawisk, jakie mogą być z tym procesem związane. Jednak za najbardziej wartościowe osiągnięcie Habilitanta uznaję interdyscyplinarne podejście do poruszanego problemu, które pozwoliło mu na łączenie rzeczywistości z odmiennych obszarów wiedzy i stworzenie nieszablonowego dzieła. W ostatecznym rozrachunku stwierdzam, że przedstawiona do recenzji monografia powinna być postrzegana jako osiągnięcie naukowe, o którym traktuje art. 219 ust.1 pkt. 2 ustawy.

Ocena aktywności naukowej habilitanta

a) Ocena aktywności naukowej Habilitanta w zakresie autorstwa lub współautorstwa publikacji naukowych

Na podstawie przedłożonych do oceny dokumentów, tj. *Autoreferatu i Wykazu osiągnięć naukowych*, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

stwierdzam, że Pan dr Rafał KOPEĆ w swoim dorobku naukowym, prócz wskazanego dzieła dodatkowo posiada dwie samodzielnie opracowane monografie i jest współautorem kolejnych dwóch. Ponadto Habilitant dokonał redakcji dwóch monografii naukowych, wśród których na szczególną uwagę zasługuje „*Vademecum bezpieczeństwa*”, które ukazało się nakładem wydawnictwa Libron w Krakowie w 2014 roku. Zakres tematyczny vademecum bezpośrednio wpisuje się w dyscyplinę *nauk o bezpieczeństwie* i koresponduje z ocenianym osiągnięciem naukowym. W tym obszarze należy uznać, że dorobek Habilitanta jest znaczny i poszerza wkład Habilitanta do teorii *nauk o bezpieczeństwie*.

Habilitant opublikował trzynaście rozdziałów w monografiach wieloautorskich, w tym dwanaście samodzielnie, z czego jedenaście w języku polskim i dwa rozdziały w języku angielskim, które ukazały się w monografiach zagranicznych. Treści wyszczególnionych rozdziałów dotyczą głównie aspektów militarnych, techniki wojskowej oraz polityki bezpieczeństwa. Można stwierdzić, że są one odzwierciedleniem szerokiego obszaru naukowego, w którym porusza się Habilitant i wpisują się w nurt *nauk o bezpieczeństwie*.

Ponadto Habilitant opublikował dwadzieścia cztery artykuły w czasopismach naukowych, w tym dwadzieścia dwa samodzielnie, osiemnaście w języku polskim, pięć w języku angielskim i jeden w języku ukraińskim. Trzy z wyszczególnionych artykułów ukazały się w czasopismach zagranicznych. Aktywność publicystyczna Habilitanta w tym obszarze jest bardzo wysoka i chociaż w początkowym okresie przeważają w niej problemy związane z techniką wojskową i wykorzystaniem jej w kontekście prowadzenia działań wojennych, to w ostatnich latach dominującą jest tematyka militaryzacji kosmosu i jego wpływu na bezpieczeństwo międzynarodowe.

Należy podkreślić także fakt, że Habilitant opublikował siedemdziesiąt siedem haseł w encyklopediach, głównie w „*Encyklopedii Bezpieczeństwa*” z 2022 roku Wydawnictwa Libron. Wśród nich znajdziemy hasła, które mają ścisły związek z ocenianym dziełem takie jak: *broń antysatelitarna, broń orbitalna, czy militaryzacja przestrzeni kosmicznej*. Można zatem ocenić, że Habilitant dzięki swojej działalności naukowej w tym obszarze, zbudował podstawy wiedzy encyklopedycznej, które posłużyły mu jako fundamenty dla przyszłych publikacji.

Reasumując, uznaję całościowy dorobek naukowy w zakresie autorstwa i współautorstwa publikacji naukowych za wystarczający i uważam, że swoją aktywnością naukową Habilitant znacząco przyczynia się do rozwoju nauk o bezpieczeństwie.

b) Ocena aktywności naukowej Habilitanta w zakresie uczestnictwa w projektach naukowych

Habilitant posiada doświadczenie naukowe w realizacji sześciu projektów naukowych, w których pełnił odpowiednio funkcję członka i kierownika zespołów badawczych. Realizował także dwa projekty indywidualne, w tym jeden, którego konkurs był organizowany przez rząd Republiki Słowackiej. W tym względzie należy uznać, że aktywność badawcza i samodzielność naukowa Habilitanta jest wysoka, a jego badania koncentrują się na obszarze nauk o bezpieczeństwie.

c) Ocena aktywności naukowej Habilitanta w zakresie ubiegania się o granty naukowe

W 2018 roku Habilitant uzyskał grant w wygranym konkursie *National Scholarship Programme of the Slovak Republic for the Support of Mobility of Students, PhD Students, University Teachers, Researchers and Artists*, organizowanego przez rząd Republiki Słowackiej.

W 2019 roku na podstawie decyzji dyrektora Narodowego Centrum Nauki uzyskał grant na realizację działania naukowego „*Polityczne i strategiczne uwarunkowania militaryzacji przestrzeni kosmicznej - perspektywa amerykańska*” w ramach konkursu *Miniatura 3*.

Wygrane konkursy są dowodem na wysoką skuteczność i zdolności Habilitanta do rywalizowania w dziedzinie naukowej. Potwierdzają jego dojrzałość naukową i dowodzą, że jest on jednym z czołowych ekspertów w swoim obszarze zainteresowań naukowych, co spotyka się z uznaniem innych naukowców.

d) Ocena aktywności naukowej Habilitanta związana ze stażami naukowymi

Habilitant odbył łącznie trzy staże naukowe w innych placówkach naukowych i dydaktycznych, które były stażami zagranicznymi.

W marcu 2018 roku Habilitant odbył miesięczny staż jako stypendysta rządu Republiki Słowackiej w ramach programu *National Scholarship Programme of the Slovak Republic for the Support of Mobility of Students, PhD Students, University Teachers, Researchers and Artists*. Staż realizowany był na Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, na Wydziale Nauk Społecznych i Stosunków Międzynarodowych. W ramach stażu Habilitant realizował program badawczy „*Space Policy in Central European Countries*”, którego celem była analiza i porównanie polityk kosmicznych krajów Europy Środkowej.

W 2019 roku Habilitant realizował staż naukowy we Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki w Łucku w ramach grantu „*Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization*”. Staż ten był rezultatem konkursu na wymianę osobową organizowanego przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy. Habilitant był członkiem zespołu badawczego z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie i zajmował się zagadnieniami militaryzacji przestrzeni kosmicznej, ze szczególnym uwzględnieniem radzieckich i rosyjskich systemów rozpoznania satelitarnego.

W 2022 roku Habilitant odbył miesięczny staż na Wydziale Nauk Politycznych (Department of Political Science) Uniwersytetu Nebraska w Omaha (University of Nebraska Omaha, UNO) w ramach otrzymanego w 2019 roku grantu dyrektora Narodowego Centrum Nauki. Habilitant realizował tam działanie naukowe „*Polityczne i strategiczne uwarunkowania militaryzacji przestrzeni kosmicznej - perspektywa amerykańska*”. Celem stażu była analiza stanu amerykańskiej debaty na temat militaryzacji przestrzeni kosmicznej.

Należy podkreślić, że aktywność naukowa Habilitanta w tym obszarze jest ważnym osiągnięciem i zaświadcza o jego wysokim poziomie wiedzy oraz

umiejętności funkcjonowania w międzynarodowym środowisku naukowym. Praca taka wiąże się z posiadaniem przez Habilitanta umiejętności współdziałania z naukowcami różnych krajów, publikowania w renomowanych czasopismach i uczestnictwa w międzynarodowych konferencjach. Przyczynia się do wzbogacenia wiedzy i wymiany intelektualnej na arenie globalnej.

e) Ocena aktywności naukowej Habilitanta związana z uczestnictwem w konferencjach naukowych

Habilitant wykazał się bardzo wysoką aktywnością naukową biorąc udział w dwudziestu dziewięciu konferencjach naukowych, podczas których wygłosił dwadzieścia cztery referaty w języku polskim oraz pięć w języku angielskim. Prawie wszystkie wygłoszone referaty Habilitanta koncentrują się na zagadnieniach związanych z obszarem nauk o bezpieczeństwie. Można zatem uznać, że aktywność Habilitanta na tym polu jest ponadprzeciętna.

f) Ocena aktywności naukowej Habilitanta związana z uczestnictwem w komitetach naukowych konferencji

Habilitant był współorganizatorem dwóch konferencji naukowych, czterech konferencji ogólnokrajowych i jednego zjazdu naukowców. Podczas ich trwania pełnił funkcje: przewodniczącego komitetu naukowego, członka komitetu organizacyjnego oraz moderatora panelu konferencyjnego. Umiejętność organizowania i prowadzenia konferencji, stanowi wysoki wyraz kompetencji Habilitanta zarówno w zakresie organizacji jak i jego naukowej działalności.

Ocena aktywności Habilitanta w obszarze działalności dydaktycznej i współpracy ze środowiskiem społecznym

a) *Działalność dydaktyczna Habilitanta*

Habilitant od 2010 roku prowadzi działalność dydaktyczną na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz na studiach podyplomowych, odpowiednio na stanowiskach asystenta, adiunkta i kierownika katedry. Dotychczas Habilitant prowadził zasadniczo przedmioty w obrębie nauk o bezpieczeństwie, a wśród nich: *Strategię bezpieczeństwa, Współczesne problemy bezpieczeństwa narodowego, czy*

też *Współczesne konflikty zbrojne*. W ramach powierzonych mu seminariów dyplomowych wypromował sześćdziesiąt jeden prac licencjackich oraz trzynaście prac magisterskich. Habilitant występował także w roli recenzenta prac licencjackich i magisterskich, a obecnie jest promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim mgr Joanny POPŁAWSKIEJ, przygotowującej dysertację „*Bezpieczeństwo energetyczne Polski – sektor energetyczny i jego rozwój w świetle obowiązującego prawodawstwa i polityki energetycznej rządu w latach 2010-2018*” pod kierunkiem prof. dr hab. Olgi WASIUTY. Ponadto w ramach Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Pedagogicznego Habilitant prowadzi warsztaty specjalistyczne o tematyce *Polityka i wojna w przestrzeni kosmicznej*. Poza pracą na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie Habilitant prowadzi zajęcia w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, na Wydziale Nauk Stosowanych.

Oceniam, że prezentowana przez Habilitanta aktywność w obszarze działalności dydaktycznej świadczy o jego wyjątkowej zdolności do przekazywania wiedzy, co jest niezwykle istotne w kontekście pełnienia funkcji dydaktycznych i naukowych.

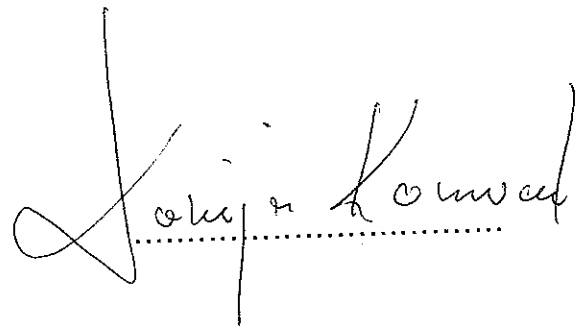
b) *Współpraca Habilitanta ze środowiskiem społecznym*

Jako znaczący rezultat kooperacji Habilitanta z otoczeniem społecznym można uznać pełnioną przez niego funkcję koordynatora sieci współpracy naukowej Deterrence and Assurance Academic Allinace (DAAA) z ramienia Uniwersytetu Pedagogicznego przy Dowództwie Strategicznym Sił Zbrojnych USA (USSTRATCOM). W ramach prac DAAA Habilitant brał udział w konferencjach naukowych oraz grach decyzyjnych organizowanych na terytorium USA. Ponadto Habilitant pełni funkcję koordynatora współpracy Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie z Zakładami Mechanicznymi Tarnów S.A., produkującymi uzbrojenie i sprzęt wojskowy, na podstawie porozumienia podpisanego 19.04.2022 r. Natomiast od 2013 roku jest też głównym opiekunem koła naukowego zajmującego się problematyką bezpieczeństwa na Uniwersytecie Pedagogicznym. Współpraca Habilitanta z otoczeniem społecznym widoczna była również podczas realizacji projektów naukowych zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Oceniam, że aktywność Habilitanta w tym obszarze jest bardzo wysoka.

Ocena końcowa i wnioski

Oceniam, że dorobek naukowy Pana dr. Rafała KOPCIA jest obszerny, zróżnicowany, wieloaspektowy, w znacznej mierze samodzielny i bardzo wartościowy. Jednocześnie stwierdzam, że mieści się on w dziedzinie *nauk społecznych*, dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*. Kandydat wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w tym zagranicznej. Habilitant posiada także wszechstronne doświadczenie organizacyjne i dydaktyczne. Pozytywnie oceniam również Jego wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie, postrzegany przez pryzmat monografii „*Militaryzacja przestrzeni kosmicznej w ujęciu bezpieczeństwa międzynarodowego*”. Przedstawiona do oceny publikacja jest osiągnięciem naukowym o znaczącej wartości poznawczej i użytecznej. Zgłaszane zastrzeżenia i niedociągnięcia nie obniżają takiej oceny.

Biorąc powyższe pod uwagę wnioskuję o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Rafałowi KOPCIOWI w dziedzinie *nauk społecznych* w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*.

Wojciech Kowalewski